

αυθάδειάν σας. Ποιοι είσθε σεις ; ποίαν εντολήν έχετε ;

— Είμαι ο άπεσταλμένος τής Αύτου Έξοχότητος του Άβδουλ-Άζίμ, του ενδόξου διοικητού του Χαμαδάν, είπεν ο Πέρσης μετ' εμφάσεως.

— Και λοιπόν ;... μήπως εις αύτήν την χώραν ο θεράπων είνε ισχυρότερος από τον κύριον ;... Τί με μέλει διά των διοικητήν σας, αφού έχω εις τὸ θυλάκιόν μου φερμάνιον του Σάχου !

— Και εγώ σάς λέγω, ότι εντός των ορίων τής δικαιοδοσίας του ο διοικητής είνε πανίσχυρος. Άλλοίμονον εις σάς αν τολμήσετε να του εναντιωθήτε !...

— Χρεία ποῦ τὸν έχω και αὐτὸν και τὰς ἀπειλάς του ! Ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας θὰ καταστήσῃ σεβαστοὺς τοὺς ὁμοεθνεῖς του.

— Και αὐτοὶ ὁποῦ μεταχειρίζεσθε εις τὰς ἐργασίας σας, και αὐτοὶ ἐπίσης δὲν τὸν ἔχουν χρείαν ; Ἀγνοεῖται ὅτι με ἐν νεῦμά του μόνον δύνανται νὰ συλληφθῶσι.. νὰ δαρώσι... ν' ἀνασκολοπισθῶσι... νὰ ψηθῶσι ζωντανοί ; Νὰ ὑπο-

ταχθῆτε, εἰδεμὴ θὰ μετανοήσετε... Δὲν ἔχω ἄλλο νὰ σάς εἶπω.

Μετὰ τὴν ἀγρίαν ταύτην ἀπειλήν, ἥς κατένοιε τὴν πραγματικότητα ὁ Μαυρίκιος, ἠσθάνθη τὴν αποφασιστικότητά του κλονιζομένην. Ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδεχθῇ ἀμαχητὶ τῆλεσίγραφον, ἐξ οὗ διεκινδύνευον πᾶσαι αὐτοῦ αἱ ἐλπίδες... Προϋτίθετο λοιπὸν ν' ἀντιστῇ ἀκόμη, ὅτε ὁ Γουέβρος, ὅστις εἶχε μείνει παρὰ μέρα ὅπως οὖν σιωπηλὸς ἀκροατὴς τῆς συνδιαλέξεως ταύτης, προσέβη και εἶπε :

— Δὲν πρέπει νὰ ταλαντεύεσαι. Πρέπει νὰ διακόψῃς τὰς ἐργασίας· πρέπει νὰ ὑποταχθῇς.

— Πῶς ! ἀνέκραξεν ὁ Μαυρίκιος μὴ δυνάμενος νὰ πιστεύσῃ εις ὅ,τι ἤκουε· σὺ ὁ Γ'κουσά-Νισιν μοῦ ὁμιλεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ;

— Ἀς ὑποταχθῶμεν κατὰ τὸ φαινόμενον, εἶπεν ὁ Γουέβρος κρυφίως παρὰ τὸ ὥτιόν του νέου. Πίστευσέ με, αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη ἀπόφασις δι' αὐτῆς δύνασαι ν' ἀπαλλαγῇς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀπαισίους ἀνθρώπους. Σπεῦσε, διότι δὲν ἔχεις καιρὸν νὰ χάνης.

Ἔπεται συνέχεια

x.

ΔΥΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ

Φιλολογικὴ δημοσίωσις

Τῶν γνωστοτάτων τούτων μεταφράσεων τὰ πρωτότυπα εἶνε κ' θολοκληρίαν ἄγνωστα παρ' ἡμῖν, ὅπου ἡ σπουδὴ τῆς ἰταλικῆς εἶνε σήμερον εις ἄκρον ἡμελημένη. Δὲν συνέβαινεν ὅμως, φαίνεται, ὅττω και με τοὺς παλαιότερους μας λογίους. Ἐκτὸς τῶν Ἑπτανήσιων — παρὰ τοῖς ὁποίοις ἐπιστημονικὴ και φιλολογικὴ γλῶσσα ἦτο ἀποκλειστικῶς ἡ ἰταλική, ὅπως δι' ἡμᾶς ἡ γαλλική, τὰς δὲ σπουδὰς των ἑκαμνον ὅλοι σχεδὸν ἐν Ἰταλίᾳ — και ἐκ τῶν ἄλλων πολλοὶ δὲν ἀπηξίουσαν νὰ ἐμαθῶσι τὴν ἀρμονικωτάτην ἰταλικὴν γλῶσσαν και νὰ σπουδάσωσι τὴν πλουσιωτάτην αὐτὴν φιλολογίαν με τὰ μεγάλα πρότυπα τῆς Τέχνης, ἀνευ των ὁποίων ἀτελὴς ἀπομένει ἡ αἰσθητικὴ μόρφωσις. Μεταξὺ αὐτῶν καταλέγεται και ὁ εὐεξηγήτως ἀριστοτέχνης τοῦ μέτρου Ζαλοκώστας, εις τὸν ὅποιον οἱ Ἰταλοὶ ποιηταὶ ἦσαν οἱ κείροι και προσφιλεῖς. Ἐκτὸς ἄλλων μετέφρασε και τὰ δύο σονέτα, περὶ ὧν πρόκειται, τὸ μὲν :

In quell' età, ch' io misurar solea

Me cal mio capro - e il capro era maggiore κτλ.

τοῦ κομψοῦ και χαρίεντος Giambattista Felice Zappi, ἀνήκοντος ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Θέρσις* εις τὴν « Ἀκαδημίαν των Ἀρχαίων Ποιμένων », τὴν γνωστὴν ποιητικὴν Σχολήν, ἥτις ἔκμασεν ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὴν ΙΗ' ἐκτονταετηρίδα· τὸ δὲ :

Scioglie Eurilla dal lido, io corro, e stallo
Grido all' onde : che fate ? κτλ.

τοῦ ἐκ Μεδιολάνων Carlo Maria Maggi, ποιητοῦ τῆς ΙΖ' ἐκτονταετηρίδος, διακρινόμενου διὰ τὴν εὐτραπελίαν και χάριν, μεθ' ἥς ἐψάλλε θέματα πατριωτικά, θρησκευτικά και ἐρωτικά. Ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων, ὧν ἡ γλῶσσα τυγχάνει, φοβούμεθα, ἄγνωστος εις τοὺς περισσοτέρους τῶν ἀναγνώστων μας, προτιμῶμεν τὰς κατωτέρω πεζάς και μάλλον κατὰ λέξιν μεταφράσεις, ἡ πτωχεία των ὁποίων οὐδόλως ζημιοῖ τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἡ παράθεσις γίνεται.

Α'

Κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν συνείθιζα νὰ μετρῶμαι με τὸν τράγον μου — και ὁ τράγος ἦτο ὑψηλότερός μου — ἠγάπησα τὴν Χλόην, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης μοι ἐφαίνετο θαῦμα και ὄχι γυνή.

Μίαν ἡμέραν τῇ εἶπα : σ' ἀγαπῶ, και τῇ το εἶπεν ἡ καρδία μου, διότι τόσα δὲν ἤξευρεν ἡ γλῶσσά μου ἀκόμη. Ἐν φίλημά μοι ἔδωκεν ἐκείνη και μοι εἶπε : Παιδίον, δὲν ἤξεύρεις τί πρᾶγμα εἶνε ὁ ἔρως !

Ἐκείνη ἠγάπησεν ἄλλον και ἄλλος ἐκείνην· ἐγὼ δὲ ἐφθασα εις τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὸν ἔρωτα πραγματικῶς, εις τὴν ἡλικίαν των θλιβερῶν μου ἀτυχιῶν.

Ἡ Χλόη τόρρα με περιφρονεῖ, ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ ἀπὸ τότε. Ἐκείνη δὲν ἐνθυμεῖται πλέον

τὸν ἔρωτά μου, πλὴν ἐγὼ ἐνθυμούμαι ἀκόμη τὸ φίλημα ἐκεῖνο.

B'

Ἡ Εὐρίλλα ἀποπλέει. Τρέχω εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ φωνάζω εἰς τὰ κύματα ἐκφρων : Τί κάμνετε; Ἐν ἐξ αὐτῶν μοι ἀποκρίνεται: Ἐγὼ, τὸ ὅποιον ὑπεδέχτην πρῶτον τὴν θεάν σου, εὐγνωμον διὰ τὸ τοιοῦτόν της δῶρον ἀσπάζομαι αὐτήν.

Ἐρωτῶ ἐν ἄλλο: Ὅταν τὸ πλοῖον ἤνοιξε τὰ ἱστία, ἀπερχομένη ἐκεῖνη ἔδειξε φαειροὺς τοὺς ὀφθαλμούς; Καὶ αὐτό μοι ἀπεκρίθη: Ἡ γαλήνη μάλιστα τοῦ προσώπου της ἔκαμε νὰ κοπάσῃ ὁ ἄνεμος καὶ νὰ μειδιάσουν τὰ κύματα.

Ἐρχεται ἐν ἄλλο κύμα καὶ μὲ βεβαιώνει: Ἐγὼ τὴν εἶδα νὰ ἐμπλήσῃ ζηλοτυπίας τὰς ἐναλίους νύμφας, ὅταν ἠνοιχθῇσαν οἱ ὠραῖοι της ὀφθαλμοὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

Καὶ δι' ἐμέ, τῷ λέγω, δέν σοι παρήγγειλε τίποτε; Σοὶ εἶπε τουλάχιστον ἡ σκληρὰ νὰ μὲ ἀποχαριστίσῃς. Ἀλλὰ παρῆλθε τὸ ἀγροῖκον κύμα χωρὶς νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ.

Τὰς μεταφράσεις τοῦ Ζαλοκώστα εἶνε πέντε περιττὸν νάντιπαρθέσωμεν. Διότι εἰς τίνος τὴν μνήμην δέν εἶνε πρόχειρον τὸ:

Μιά βοσκοπούλ' ἀγάπησα, μιὰ ζηλεμένη κόρη.

ἢ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο:

Ἐκπῶ καὶ μοῦπαρ ἔφυγε ἡ κόρη ποῦ ἀγαποῦσα.

Θὰ τελειώσωμεν λοιπὸν τὴν μικρὰν αὐτὴν φιλολογικὴν σημείωσιν μὲ μίαν παρατήρησιν. Εἰς τὰ ἰταλικά πρωτότυπα ὁ Ἕλλην ποιητὴς ἔδωκεν αλλοίαν, ἰδικὴν τοῦ μορφῆν ὥστε τὸ ἔργον τοῦ δέν εἰμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἀπλῶς μεταφράσις. Γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὴν Τέχνην ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐκτιμᾶται δέν εἶνε κυρίως τὸ θέμα, δηλαδὴ ἡ ἰδέα, ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις, δηλαδὴ ἡ μορφή. Μορφὴν δὲ λέγοντες δέν ἐννοοῦμεν βεβαίως οὔτε τὸ ὕψος, οὔτε τὸ μέτρον, οὔτε τὴν ὁμοιοκαταληξίαν. Αὐτὰ ἀποτελοῦσι τὴν λεγομένην φράσιν—πρᾶγμα ἀνεξάρτητον τῆς ποιήσεως καὶ δυνάμενον νὰ χαρακτηρίσῃ κάλλιστα καὶ τὸν πεζότερον λόγον—βλέπετε δὲ πῶς ἀπὸ τῶν ἰταλικῶν πρωτοτύπων ἔλειψεν ὁλωςδιόλου ἡ καλλιτεχνικὴ φράσις, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ καταστραφῇ καὶ ἡ μορφή, ἡ οὐσία τῆς τέχνης, ἡ αἰσθητοποίησις τῶν ἀρχικῶν ἰδεῶν, ὅποια ἐδημιουργήθη παρὰ τοῦ Zappi καὶ τοῦ Maggi. Παρὰ τῷ Ζαλοκώστῃ ὅμως ἡ αἰσθητοποίησις αὕτη εἶνε ἐπὶ τῆς αὐτῆς μὲν βάσεως, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἀλλοία καὶ μάλιστα κατὰ πολὺ τεχνικωτέρα τοῦ πρωτοτύπου. Οὗτος δὲ εἶνε ὁ λόγος, δι' ὃν αἱ μεταφράσεις, οὐδεμίαν ἔχουσαι σχέσιν πρὸς τὰντεστραμμένα κεντήματα, καὶ δυνάμεναι νὰ θεωρηθῶσι κάλλιστα ὡς πρωτότυπα ἔργα ἑλληνικά, ἔχουσι πολὺ μεγαλειτέραν ποιητικὴν ἀξίαν, καί τοι τὴν αὐτὴν ἰδέαν,

τῶν ἰταλικῶν. Διὰ τοὺς ἀγνοοῦντας τοῦτο καὶ πιστεύσαντας τυχόν, ὅτι πράγματι ἐσφαλὲν ὁ κ. Ροῖδης θεωρήσας, ἔστω καὶ ἐξ ἀγνοίας, τὴν Βοσκοπούλῃν ὡς ἔργον γνήσιον τοῦ Ζαλοκώστα καὶ προτιμήσας αὐτὴν ἀπὸ ὅλας τὰς καθαρευούσας ἀπεραντολογίας του, ἡ ἀνωτέρω παράθεσις τῆς ἰδικῆς μας μεταφράσεως ἀρκεῖ ἀντὶ πάσης περὶ τούτου συζητήσεως. Ἡ μήπως νομίζει κανεὶς ὅτι τὸ ἔσχα τῆς Δεσδεμόνας, τὸ ἀπαράμιλλον ἐκεῖνο:

*Ἡ ἀθλία ψυχὴ καθήμενη
Σὲ χόρτο, σὲ λουλούδι, κτλ.*

ὡς μετεφφράσθη, ἄς εἰπώμεν, ὑπὸ τοῦ Σολωμοῦ, εἶνε πλεόν αὐτὸ τὸ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ μετριώτατον ποίημα τοῦ Σαίξπηρ;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ

Πασιγνώστον εἶναι ὅτι τὰ ἐνδύματα χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ μᾶς προφυλάττωσιν ἐκ τῶν μεταβολῶν τῆς θερμοκρασίας, ὅτι πάντα δέν ἔχουσι τὰς αὐτὰς ιδιότητας καὶ ὅτι αὐταὶ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ὕλης, ἥτοι ἐκ τῆς ζωϊκῆς ἢ φυτικῆς οὐσίας, ἐξ ἧς κατασκευάσθησαν.

Εὐθὺς ὡς ὁ ἄνθρωπος ἡσθάνθη τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐκσφαλίσῃ τὸ σῶμά του ἀπὸ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἐπηρεῶν, ἀνεζήτησε τὴν προστασίαν ταύτην εἰς τὰ δέρματα τῶν φονευμένων παρ' αὐτοῦ ζώων ἢ εἰς τὰ φύλλα τῶν διαφόρων φυτῶν, ὅσα εἶχε πρόχειρα· τὰς ὅλως δὲ ἀκτεργάστους ταύτας ὕλας ἐχρησιμοποιοῦν ἐν τῇ πρωτογενεὶ αὐτῶν καταστάσει, ἄνευ οὐδεμιᾶς προπαρασκευῆς. Εἴτα ἡ ἐφευρετικὴ του διάνοια ἠδυνήθη νὰ τροποποιήσῃ τὰς πρώτας ὕλας· κατῴρῃσεν νὰ εὑρῇ μέσῃ ὅπως καταστήσῃ αὐτὰς ὕφαντάς, νὰ τὰς νήθῃ, νὰ τὰς καθαρίσῃ καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ τὰς καθίστῃ εὐαρμόστους ἐπὶ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος. Τοιοῦτοτρόπως κατῴρῃσεν βαθυμυδὸν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν κάνναβιν, τὸ λίνον, τὴν μέταξιν, τὰ διάφορα δέρματα τῶν ζώων.

Τὰ ὕφασματα λοιπὸν διαιροῦνται εἰς τὰ ἐκ φυτικῶν οὐσιῶν παραγόμενα, οἷον ἐκ λίνου, βάμβακος, κάννάβης καὶ εἰς τὰ ἐκ ζωϊκῶν οὐσιῶν, οἷον ἐκ μαλλίου, μετὰξης, πτίλου κλπ.

Εἰς τὰς δύο ταύτας κατηγορίας προσθετέον καὶ τὰ ἐξ ἀδικυρόχου καουτσού κατασκευαζόμενα, ὧν ὁσημέραι αὐξάνει ἡ παρ' ἡμῶν χρῆσις.

Ἡ κάνναβις ἐξάγεται ἐκ τοῦ φυτοῦ Cannabis sativa καταγομένου ἀρχικῶς ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν· μόλις ἐπὶ τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Θ' ἐγένετο δυνατόν νὰ ἐξυφανθῇ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ παρὰχθῇ ἐξ αὐτοῦ πανίον λεπτόν καὶ κατάλληλον πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμάτων.

Ὁ βάμβαξ εἶνε οὐσία κροκιδοειδῆς, ἀποτελούμενη ἐκ νημάτων μακρῶν, χνοιδῶν καὶ πε-